

TÜRK DÜŞÜNÇESİNDE “ÜTOPYA”: BİBLİYOGRAFİK BİR ÇALIŞMA

Birgül KOÇAK*

Türk düşünce yaşamında “ütopya” temasının aldığı yeri görmek amacıyla yapılmış olan bu çalışmada, ütopya konusunda Türkiye’de yazılmış ya da Türkçe’ye çevrilmiş olan kitaplardan ve makalelerden, ayrıca konuyla ilgili yapılan tezlerden oluşan bir bibliyografya hazırlanmaya çalışılmıştır. Çalışma, kronolojik anlamda temel olarak Milli Kütüphane’nin hazırladığı Türkiye Bibliyografyası ve Makaleler Bibliyografyası’na bağlı olarak sınırlandırılmakla beraber, erişilebildiği ölçüde, Bibliyografyaların ele aldığı dönemin öncesinde ve sonrasında yayınlanan eserlere de bakılmıştır.

Ütopya sözcüğü, Thomas More’un bu türe adını veren *Utopia* adlı eserinde olduğu gibi, mekansal olarak ve zaman düzleminde tam belirlenmemiş bir yerde, genellikle bir adada olduğu düşünülen, varolan toplumsal düzenin dışında ve ona karşı bir biçimde, daha iyi bir toplumsal düzenin özlemi ve yaşam tasarısı anlamına gelir. Ütopya, ‘bir hayali toplum projesi’ biçimindeki bu özel anlamının dışında genelleştirilerek, gerçekleşmesi mümkün görünmeyen her türlü hayal ya da hayali düşünce (ütöfik) anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla, çalışmamızı elden geldiğince ütopya sözcüğünü bu manada kullanan eserlerden ayırıp ütopya türü ve ütopyacılık üzerinde yoğunlaştırmaya çalıştık.

Ütopya, bir tür olarak Batı’da ortaya çıkmıştır. Türk düşünce yaşamında, bu türün ilk klasiklerinin kitap olarak dilimize kazandırılması, Yunan Klasiklerinin tercümesi çerçevesinde Eflatun’un *Devlet* adlı eserinin 1942 yılındaki tercümesini hariç tutarsak, neredeyse 60’lı yılları bulmuştur (Francis Bacon:Yeni Atlantis, Çev.: Hamit Dereli, Ankara: Maarif Vekaleti, 1957 ya da Thomas More: Ütopya, Çev.: Sebahattin Eyüboğlu-Mina Urgan-Vedat Günyol, İstanbul:Çan, 1968). Türkçe literatürde konu çeşitli yönlerden ele alınmıştır: ütopya-ada ilişkisi, ütopyalarda erkek egemenliği, kadının yeri, eğitim sistemi, adalet anlayışı, toplumsal yaşayış, devlet

---

* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Doktora Öğrencisi

yönetimi, özgürlük sorunu, ütopya şehrinin mimari düzeni vs. Ayrıca, türün klasikleri dediğimiz eserlerin (*Devlet, Utopia, Güneş Ülkesi, Yeni Atlantis...*) birbirleriyle çeşitli açılardan karşılaştırılmaları da söz konusudur. Klasik ütopya olarak farklı olarak bir başka ütopya türü daha vardır: distopia, yani ters-ütopyalar. Ters-ütopya, adından da anlaşılacağı üzere, ütopya'yı tersine çevirir: varolan toplumsal düzene karşı daha iyi bir toplum düzeni önerisi getirmez; varolan düzenden çok daha kötü, karamsar bir tablo çizer. Burada amaç, toplumsal düzende mevcut ya da olması çok muhtemel olumsuzlukların (örneğin adaletsizlik, eşitsizlik, totaliter bir rejim, silahlanma, tabiatı ve insanlığın doğal yaşamını istila edecek biçimde teknolojinin yaygınlaşması, genetik manipülasyonlar vs) sürdürülmesine ya da gerçekleşmesine izin verildiği takdirde, başımıza geleceklerin bir anlamda uyarısını yapmaktır. Ters-ütopyalar, Batıda sanayi sonrası dönemde, özellikle de 20. yüzyılın başlarında yoğun olarak ortaya çıkmışlardır. Ülkemizde, Modern İngiliz Edebiyatı'ndan tercüme yapılarak çerçevesinde yapılan ilk ters-ütopya türünden metinlerin dilimize çevrilmesi ise klasik ütopyalardan önce olmuştur (Örneğin, Aldous Huxley, *Yeni Dünya*, Çev.: Orhan Burian, Ankara: MEB, 1945) Ters-ütopyanın da kimi zaman bilimkurgu sözcüğüyle eş anlamlı kullanıldığını görmekteyiz. Dolayısıyla, çalışmamızda bilimkurgu sayılabilecek kimi eserlere de aynı zamanda bir ters-ütopya örneği oldukları için yer verdik.

Ütopya teması genel olarak baktığımızda edebiyat, felsefe, filoloji, siyaset bilimi, sosyoloji, şehircilik ve bölge planlaması, mimarlık, eğitim, kadın çalışmaları gibi çeşitli alanlarda yazılan yazıların ve yapılan akademik çalışmaların konusu olmuştur. Öncelikle akademik çalışmalar üzerine bir değerlendirme yapacak olursak, 1960'lardan itibaren pek çok çalışma yapıldığını görüyoruz. 70'li yıllarda özellikle felsefe alanında yapılan tezlerin sayısı artmıştır. Bibliyografyamızdaki çalışmaların sayısı, 80'li yıllarda genel olarak bu konuya ilginin azaldığına işaret etmekle birlikte, ütopya konusunun 90'lı yıllardan başlayarak günümüze değin yoğun bir biçimde çeşitli disiplinler tarafından farklı açılardan ele alındığını göstermektedir.

1970'lerde felsefe alanında yapılan çalışmalarda, Rönesans ütopyaları olarak adlandırılan *Ütopya, Güneş Ülkesi, Yeni Atlantis* gibi eserlerin birbirleriyle karşılaştırılmaları söz konusu olduğu gibi, bu eserler ayrıca Eflatun'un *Devlet*'iyle de kıyaslanmıştır. Rönesans ütopyalarında adalet ve eşitlik kavramlarının temel rol oynadığını görüyoruz. Dolayısıyla, adaleti ve eşitliği sağlayıcı devletin rolü de bu eserlerde merkezi konumdadır. Felsefe alanında yapılan çalışmaların odak noktası, ütopyalarda devlet anlayışı ve devlet felsefesi olmuştur. Daha sonra ilginin

yoğunluğuna göre sırasıyla eğitim, yasalar, mülkiyet, aile, özgürlük sorunları felsefe dalında yapılan çalışmaların konusu olmuştur.

Akademik çalışmalarda ütopya konusuna felsefeden sonra en büyük ilgi, İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında ortaya çıkmıştır. Ancak bu alandaki çalışmaların ilgisi, rönesans ya da klasik dediğimiz ütopyalara değil, ters-ütopyalara olmuştur. 70'li yıllardan bu yana, özellikle de 90'lı yıllarda, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde yapılan çalışmalar, başta George Orwell'in *1984* ve Aldous Huxley'in *Cesur Yeni Dünya* adlı eserleri olmak üzere, hem ters-ütopya türünün örneklerini tartışmışlar, hem de ters-ütopya ve ütopya ilişkisini ele almışlardır. İngiliz Dili ve Edebiyatı'nın dışında İngiliz Filolojisi'nde, Alman, Fransız, Amerikan Dili ve Edebiyatı bölümlerinde yine, ters-ütopyalar ağırlıklı olmak üzere, bu konuda yapılan çalışmalar vardır.

Edebiyattan sonra ütopyanın en çok mimarlık çalışmalarına konu olarak seçildiğini söyleyebiliriz. Ütopyalarda söz konusu ütopya şehrinin (keza ters ütopyalardaki şehirlerin) verilen detaylı sayılabilecek planı ve mimari özellikleri, bu alanda yapılan çalışmalara esin kaynağı olmuştur. 90'lı yıllardan başlayarak ütopyaların toplu konut ve kent tasarımına olan etkisi başta olmak üzere, mimarlık alanında ütopya konusunda çalışmalar yapılmıştır.

Makalelere baktığımızda, tezlerde olduğu gibi kronolojik olarak alanlara göre bir dağılım tespit etmek zordur. 60'lı yıllarda ütopya konusunda yayınlanan makaleler çok olmakla birlikte, bunlar daha ziyade ütopya eserlerinin tanıtımı, çeşitli özelliklerinin betimlenmesi türünde yazılardır. Bu dönemde edebiyat, felsefe ya da mimarlık gibi değişik alanlardan ütopya incelemeleri söz konusudur. 70'li yıllarda azalan ilginin ardından 80'lerden itibaren ütopya/ters-ütopya eserleri ve ütopyacılık konusunda detaylı incelemeler yapılmaya başlanmıştır. Kitaplar için de benzer bir yorum yapılabilir. İlk metinler ütopya/ters-ütopyaların çevirileridir. 80'lerden sonra ütopya konusu üzerine yazılmış gerek çeviri, gerek telif kitapları görüyoruz. Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, ütopya konusunun öncelikle edebiyat, özellikle de İngiliz edebiyatı, daha sonra felsefe, mimarlık ve siyaset bilimi alanlarında ve özellikle akademi çevresinden yazarların eserlerine konu olarak seçildiğini söyleyebiliriz.

Bibliyografya çalışmamıza dair belirtilmesi gereken birkaç husus vardır. Bunlardan birincisi, tarihte yazılmış ütopya ya da ters-ütopya olarak kabul edilen ve dilimize çevrilmiş olan eserlerle, bu eserler hakkında yazılmış olan başka eserleri

çalışmamızda birbirinden ayrı tutmayıp bir arada verdik. İkincisi, kitapların bazıları tümüyle ütopya üzerine yazılmış olmayıp, bu konuya bir bölüm içinde değinmişlerdir. Bu bağlamda, Agop Dilaçar'ın *900. Yıldönümü Dolayısıyla Kutadgu Bilig İncelemesi* adlı eserini, beşinci bölümünde "Dünya Edebiyatı Çerçevesinde Kutadgu Bilig" alt başlığı içinde ütopya eserlerine geniş bir biçimde yer vermiş olması vesilesiyle çalışmamıza dahil ettik. Benzer şekilde, Karl Popper'in *Açık Toplum ve Düşmanları 1: Platon* isimli kitabına, ütopyacılığın eleştirisine ayırdığı "Ütopyacılık" bölümü, Akşit Göktürk'ün *Ada* isimli kitabına ütopya-ada ilişkisini ele alan "Ütopyada Ada" bölümü, Orhan Hançerlioğlu'nun *Düşünce Tarihi*'ne, eserin içinde "Ütopya" ve "Güneş Ülkesi" incelemeleri, Jacques Mourgeon'un *İnsan Hakları* kitabına, ikinci bölümdeki "Ütopyanın İçkinliği" kısmı, Max Beer'in *Sosyalizmin ve Sosyal Mücadelelerin Tarihi* eserine de, "Üçüncü Kitap: Yakınçağ" alt başlığındaki ütopya incelemeleri dolayısıyla çalışmamızda yer verdik. Son olarak, Eflatun'un *Devlet* adlı eseri, 'ütopik' bir toplum tasarısı olmakla beraber, bu özelliğinin dışında başka pek çok bakımdan da ele alındığı için sadece eserin kendisine yer verip üzerine yazılmış olan kitap, makale ya da tezleri çalışmamıza dahil etmedik.

Belirtilmesi gereken bir başka husus, kimi yazarlar tarafından Türk edebiyatında ütopya örneği olarak görülen eserlerdir: Namık Kemal'in *Rüya* (1872), Halide Edip Adıvar'ın *Yeni Turan*, Y. Kadri Karaosmanoğlu'nun *Ankara* (1934) ya da Peyami Safa'nın *Yalnızız* (1951) eserleri gibi. Biz bu eserleri ütopya örneği olarak görmedik ve çalışmamıza almadık. Ancak, "Türk edebiyatında ütopya" incelemesi yapan makalelere, giriş mahiyetinde ütopya türüne değinmeleri ve bu türdeki eserler hakkında bilgi vermeleri nedeniyle çalışmamızda yer vermiş bulunuyoruz.

Bibliyografyamızı konuya olan ilginin tarihsel olarak şeyrini görebilmek amacıyla kronolojik olarak düzenledik. Her bibliyografya çalışması gibi, mutlaka bu çalışmanın da eksik yönleri vardır. Ancak amacımız sadece ütopya üzerine Türkiye'de yazılmış ya da Türkçe'ye çevrilmiş tüm yazıları toplamaktan ziyade, belli başlı olarak kimlerin ütopya temasının hangi yönüyle ilgilendiklerini ortaya koyabilmek, ayrıca bu konuda araştırma yapmak isteyenlere yol gösterici bir çalışma sunabilmektir.

Ütopya Bibliyografyası

A. Kitaplar

- Atıf: *Muhayyel Ada*, İstanbul: Sanayi-i Nefise Matbaası, 1928, 215 s., 19x13
- Ağaoğlu, Ahmet: *Serbest İnsanlar Ülkesinde*, İstanbul: Sanayi-i Nefise Matbaası, 1930
- Eflatun (Platon): *Devlet* [3 cilt], Çev.: Aziz Erhat, Ankara: Maarif Vekaleti, 1942-1944
- Eflatun (Platon): *Timaios*, Çev.: Erol Güney-Lütfi Ay, Ankara: Maarif Vekaleti, 1943, 143 s., 19 cm
- Huxley, Aldous: *Yeni Dünya*, Çev.: Orhan Burian, Ankara: MEB, 1945, 334 s., 18 cm
- Orwell, George: *Hayvan Çiftliği*, Çev.: Halide Edip Adivar, Ankara: Maarif Vekaleti, 1954, 112 s., 20 cm
- Bacon, Francis: *Yeni Atlantis*, Çev.: Hamit Dereli, Ankara: Maarif Vekaleti, 1957, 61 s., 18 cm
- Orwell, George: *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*, Çev.: V.Turhan-S.Tonguç, İstanbul: Işık, 1958, 248 s., 17 cm
- More, Thomas: *Ütopya*, Çev.: Sebahattin Eyüboğlu-Mina Urgan-Vedat Günyol, İstanbul: Çan, 1968, 197 s.
- Yazgan, Mustafa: *Monark: Ütopia*, Ankara: [y.y.] (Baylan Basımevi), 1970, 475 s., 22 cm
- Engels, Friedrich: *Ütopik Sosyalizm ve Bilimsel Sosyalizm*, Çev.: Öner Ünalın, Ankara: Sol, 1970, 110 s., 19 cm
- Beer, Max: *Sosyalizmin ve Sosyal Mücadelelerin Tarihi*, Çev.: Galip Üstün, İstanbul: May, 1970(?), 656 s., 20 cm
- Hançerlioğlu, Orhan: *Düşünce Tarihi*, İstanbul: Remzi, 1970, 365 s., 24 cm
- Bradbury, Ray: *Fahrenheit 451*, Çev.: Reha Pınar, İstanbul: Okat, 1971, 151 s., 18 cm
- Dilaçar, Agop: *900. Yıldönümü Dolayısıyla Kutadgu Bilig İncelemesi*, Ankara: TDK, 1972, 203 s., 24 cm

- Çernişevski, Nikolay Gavriloviç: *Nasıl Yapmalı*, Güneş Bozkaya, İstanbul: Yar, 1972, 586 s., 20 cm
- Göktürk, Akşit: *Ada*, İstanbul: Adam, 1973, 182 s., 19 cm
- Campanella, Tommaso: *Güneş Ülkesi*, Çev.: Vedat Günyol-Haydar Kazgan, İstanbul: Çan, 1974, 143 s, 20 cm
- Ertuğrul, Gülден: *Aldous Huxley'in Utopik Dünyası*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977, 186 s., 24 cm
- Huxley, Aldous: *Ada*, Çev.: Seniha Akar, İstanbul: Yol, 1983, 347 s., 20 cm
- Urgan, Mina: *Edebiyatta Ütopya Kavramı ve Thomas More*, İstanbul: Adam, 1984, 114 s., 24 cm
- Bezel, Nail (der): *Yeryüzü Cennetleri Kurmak: Ütopyalardan Seçmeler*, İstanbul: Say, 1984, 235 s., 20 cm
- Owen Gregory (ve öte.): *Yeryüzü Cennetlerinin Sonu: Ters Ütopyalar*, Çev.: Nail Bezel, İstanbul: Say, 1984, 247 s., 20 cm
- Dalos, György: *Bindokuzüç Seksenbeş Tarihsel Bir Araştırma*, Çev.: Ender Ateşman, İstanbul: Alan, 1984, 133 s., 19.5 cm.
- Batur, Enis: *Estetik Ütopya*, İstanbul: Bilim Felsefe Sanat, 1987, 112 s, 19 cm
- Zamyatin, Yevgeni: *Biz*, Çev.: Füsün Tülek, İstanbul: Ayrıntı, 1988, 157 s., 20 cm
- Popper, Karl R.: *Açık Toplum ve Düşmanları 1: Platon*, Çev.: Mete Tunçay, İstanbul: Remzi, 1989, 361 s., 24 cm
- Eflatun (Platon): *Kritias*, Çev.: Erol Güney-Lütfi Ay, Ankara: M.E.B., 1989, 34 s., 18 cm
- Havemann, Robert: *Yarın: Sanayi Toplumu Yol Ayrımında Eleştiri ve Gerçek Ütopya*, Çev.: Erol Özbek, İstanbul, Ayrıntı, 1990, 194 s., 20 cm.
- Mühlestein, Hans: *Proleter Ütopya ve Marksist Hümanizm*, Çev.: Vedat Günyol, İstanbul: Logos, 1990, 70 s, 20 cm
- Frankel, Boris: *Sanayi Sonrası Ütopyalar*, Çev.: Kamil Durand, İstanbul: Ayrıntı, 1991, 288 s., 22 cm

- Mourgeon, Jacques: *İnsan Hakları*, Çev.: Alev Türker-Ayşen Ekmekçi, İstanbul: İletişim, 1991, 131 s., 19 cm
- Piercy, Marge: *Zamanın Kıyısındaki Kadın*, Çev.: Füsun Tülek, İstanbul: Ayrıntı, 1992, 365 s., 20 cm
- Atwood, Margeret: *Damızlık Kızın Öyküsü*, Çev.: Sevinç-Özcan Kabakçıoğlu, İstanbul: Afa, 1992, 352 s., 20 cm
- Şenel, Adam: *Ozmos Kronos*, İstanbul: Ayrıntı, 1993, 145 s., 20 cm
- Le Guin, Ursula K.: *Hayaller Şehri*, Çev.: Meltem Toyga, İstanbul: İmge, 1994, 252 s., 20 cm
- Gültekin, Hasret: *Ütopyalar Ülkesinin Ateş Hırsızı*, İstanbul: Ütay, 1994, 92 s., 24 cm
- Callenbach, Ernest: *Ekotopya: William Weston'un Defterleri ve Haberleri*, Çev.: Osman Akinhay, İstanbul: Ayrıntı, 1994, 215 s., 20 cm
- Owen, Robert: *Yeni Toplum Görüşü*, Çev.: Doğan Şahiner, İstanbul: Yapı Kredi, 1995, 193 s., 21 cm
- Le Guin, Ursula K.: *Karanlığın Sol Eli*, Çev.: Ümit Altuğ, İstanbul: Ayrıntı, 1995, 254 s., 19 cm
- Fourier, Charles: *Geleceğin Aşk Dünyasından*, Çev.: Oğuz Özügül, İstanbul: Pencere, 1995, 196 s., 19,5 cm
- Suits, Bernard: *Çekirge: Oyun, Yaşam ve Ütopya*, Çev.: Süha Sertabiboğlu, İstanbul: Ayrıntı, 1995, 208 s.
- Lefebvre, Henri: *Yaşamla Söyleşi: Sosyalizm, Günlük Yaşam ve Ütopya Üstüne*, Çev.: Emirhan Oğuz, İstanbul: Belge, 1995, 77 s., 20 cm
- Weldon, Fay: *Darcy'nin Ütopyası*, Çev.: Ayşe Düzkan, İstanbul: Afa, 1995, 276 s., 20 cm
- Meriç, Cemil: *Saint-Simon: İlk Sosyolog, İlk Sosyalist*, İstanbul: İletişim, 1995, 159 s., 19,5 cm
- Roloff, Bernhard-Georg Seeblen: *Ütopik Sinema: Bilim-Kurgu Sinemasının Tarihi ve Mitolojisi*, Çev.: Veysel Atayman, İstanbul: Alan, 1995, 372 s., 20 cm
- Mimaroğlu, İlhan: *Yokistan Tasarısı*, İstanbul: Pan, 1997, 64 s.

- Anderson, Perry: *Marksizmde Tartışmalar: Tarih, Ütopyalar ve Stratejiler Üzerine*, Çev.: Ahmet Özdemir, İstanbul: Göçebe, 1998, 296 s, 20 cm
- Cioran, Emil Michel: *Tarih ve Ütopya*, Çev.: Haldun Bayrı, İstanbul: Metis, 1999, 115 s, 20 cm
- Engels, Friedrich: *Sosyalizmin Ütopyadan Bilime Gelişmesi*, Çev.: İsmail Yarkın-M. A. İnci, İstanbul: Inter, 1999, 156 s., 20 cm
- Le Guin, Ursula K.: *Mülksüzler*, Çev.: Molla Mustafaoğlu, İstanbul: Metis, 1999, 348 s., 18 cm
- Karakuyu, Reşat: *Ütopya: Mistik Masal Dünyası*, İzmir: Reş-Kar, 2000, 384 s., 20 cm
- Soykan, Ömer Naci: *Müziksel Dünya Ütopyasında Adorno ile Bir Yolculuk*, İstanbul: Bulut, 2000, 104 s., 19.5 cm
- Nozick, Robert: *Anarşi, Devlet ve Ütopya*, Çev.: Alişan Oktay, İstanbul: Bilgi Üni.Yay., 2001, 428 s., 24 cm
- Turhanlı, Halil: *Ütopyanın Sesleri*, İstanbul: Çiviyazıları, 2001, 204 s., 22 cm
- Morris William: *Hiçbiryerden Haberler*, Çev.: Bahadır Sinan Şener, Kerem Karaerkek, İstanbul: Kaos, 2002, 324 s.
- Morris, William: *Gelecekte Anılar: Bir Huzur Çağı: Ütopik bir Romanın Bölümler*, Çev.: Ekin Bodur, İstanbul: Ayrıntı, 2002, 270 s., 20 cm
- Yürükoğlu, Rıza: *Sovyet Deneyinin Dersleri: Ütopik ve Bilim-dışı Sosyalizm*, İstanbul: Alev, 2002, 239 s., 24 cm
- Argın, Şükrü: *Nostalji ile Ütopya Arasında*, İstanbul, Birikim, 2003, 428 s., 20 cm
- Frankl, George: *Batı Uygarlığı: Ütopya ve Trajedi*, Çev.: Yusuf Kaplan, İstanbul: Açılım, 2003, 320 s., 22 cm
- Sarcey, Michelet Riot-Bouchet-Thomas-Picon-Antoine: *Ütopyalar Sözlüğü*, Çev.: Turhan Ilgaz, İstanbul: Sel, 2003, 288 s., 22 cm
- Dinçmen, Kriton: *Utopia'ya Topos Ararken*, İstanbul: Arion, 2003, 80 s., 20 cm
- Şenel, Adam: *Teleandrogenos Ütopyasında Evlilik Hayatı*, İstanbul: İmge, 2003, 93 s., 20 cm

- Buck-Morss, Susan: *Rüya Alemi ve Felaket: Doğuda ve Batıda Kitleli Ütopyanın Tarihe Karışması*, Çev.: Tuncay Birkan, İstanbul: Metis, 2004, 379 s., 24 cm
- Sevinç, Akın: *Ütopya: Hayali Ahali Projesi*, İstanbul: Okyan Us, 2004, 179 s., 23 cm
- Yalçınkaya, Ayhan: *Eğerden Meğere: Ütopya Karşısında Türk Romanı*, İstanbul: Phoenix, 2004, 403 s., 19 cm
- Mannheim, Karl: *İdeoloji ve Ütopya*, Çev.: Mehmet Okyayuz, Ankara: Epos, 2004, 336 s., 20 cm
- Kolektif [Ed.Halil Gökhan]: *Ütopya*, İstanbul: Cem, 2004, 126 s., 20 cm.
- Kutvan, Ali Bülent: *Ütopya: Denemeler*, İstanbul: Index, 2004, 126 s., 19 cm
- Atwood, Margaret: *Antilop ve Flurya*, Çev.: Dost Körpe, İstanbul: Oğlak, 2005, 396 s., 19,5 cm
- Yıldırım, Yasemin Temizarabacı: *Ütopyanın Kadınları Kadınların Ütopyası*, İstanbul: Sel, 2005, 133 s., 20 cm
- Wilson, Peter Lamborn: *Korsan Ütopyaları*, Çev.: Yurdakul Gündoğdu, İstanbul: Aykırı, 2005, 208 s., 20 cm
- Usta, Sadık (der.): *Sparta'da Mükemmel Toplum: Likurgos Yasaları*, İstanbul: Kaynak, 2005, 115 s., 20 cm
- Kumar, Krishan: *Ütopyacılık*, Çev.: Ali Somel, İstanbul: İmge, 2005, 190 s., 20 cm
- Mattelart, Armand: *Gezegensel Ütopya Tarihi: Kehanetsel Kentten Küresel Topluma*, Çev.: Şule Çiltaş, İstanbul: Ayrıntı, 2005, 424 s., 20 cm
- Kolektif: *Antikçağ Ütopyaları: Platon'dan Jambulos'a*, Çev.: Sadık Usta, İstanbul: Kaynak, 2005, 212 s., 20 cm
- Kumar, Krishan: *Modern Zamanlarda Ütopya ve Karşı-Ütopya*, Çev.: Ali Galip, İstanbul: Kalkedon, 2006, 24 cm

B. Makaleler

- Durant, Will: "François Bacon", *Fikir Hareketleri*, İstanbul, 8 (185-190), 1937, 94-95

- Tanrıkkut, Hasan: "Durumlar Ahlakı, Siyaset, İdealist, Ütopist, Ahlaki Şahsiyet, Bedii Ahlak", *Hamle, Edebiyatta, Sanatta, Fikirde, İlimde*, İstanbul, 1 (5), 1940, 29-30
- Kessler, Martin: "İktidar ve Mükemmel Devlet, Orwell'in 1984 ve Huxley'in Yeni Dünya Eserlerinde Aksettirdikleri Hayal Kırıklıkları Üzerine Bir İnceleme", Çev: Mete Tunçay, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Ankara, 14 (1), 1959, 221-232
- Batuhan, Hüseyin: "Sosyal Öğretilerde Mythos ve Utopia", *Felsefe Arkivi*, İstanbul, 13, 1962, 86-102
- Eyüboğlu, Sabahattin-M. Ali Cimcoz: "Devlet-Önsöz", [Eflatun, *Devlet*, İş Bankası Kültür Yayınları, 1962, içinde], 5-14
- Hançerlioğlu, Orhan: "Bilinmeyen Ülke", *Varlık*, İstanbul, 30 (595), 1963, 4
- Urgan, Mina: "Utopia", *Yeni Ufuklar*, İstanbul, 13 (146-147), 1964
- Fındıkoğlu, Z. Fahri: "Thomas More", *Sosyalistler: 3*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 61, 1964, 16 s.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri: "Campanella", *Sosyalistler: 4*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 63, 1964, 16 s.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri: "Bacon", *Sosyalistler: 5*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, İstanbul, 64, 1964, 16 s.
- Fındıkoğlu, Z. Fahri: "Saint-Simon", *Sosyalistler: 8*, Türkiye Harsi ve İçtimai Araştırmalar Derneği, İstanbul, 67, 1964, 24 s.
- Ay, Behzat: "Ütopyacılık Değil, Gerçekçilik Gerek", *Varlık*, İstanbul, 650, 1965
- Günyol, Vedat: "Campanella", *Yeni Ufuklar*, İstanbul, 13 (156), 1965, 9-15
- Eliçin, Emin Türk: "İki Ütopyacı: Pestalozzi, Saint Simon", *Eylem*, İstanbul, 14, 1965
- Vexliard, Alexandre: "Utopia'nın Psikolojisi", *Araştırma*, Ankara, 5, 1967, 63 -116
- "Dergilerden [Ütopik Şehircilik Çalışmaları]", *Mimarlık*, 5 (46), 1967, 31-35
- More, Thomas: "Ütopya", *Yeni İnsan*, İstanbul, 7 (83), 1969, 12-13

- Frye, Northrop: "Edebiyatta Ütopya Türleri", Çev: Akşit Göktürk, *Türk Dili*, Ankara, 23 (234), 1971, 510-531
- Ö.S.: "Köy-Kent Ütopyası", *Bayrak*, Ankara, 24 (761), 1977, 10-15
- Alsaç, Üstün: "Düşünsel Mimarlık: Rönesans Ütopyaları Aracılığıyla Bir Örnekleme", *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Ankara, 4 (1), 1978, 31-52
- Gürel, İnci: "Yıllar Boyunca Ütopyalar", *Varlık*, İstanbul, 46 (871), 1980, 14-15
- More, Thomas: "Utopia", Çev: Sabahattin Eyüboğlu-Mina Ugan-Vedat Günyol, *YAZKO Çeviri*, İstanbul, 1 (2), 1981, 182-183
- İşin, Ekrem: "Jöntürk İdeolojisinin Türk Romanına Etkileri: Mizancı Murad Bey ve Toplumsal Ütopyası", *Sanat Olayı*, İstanbul, 5, 1981, 74-77
- Batum, Oya: "İngiliz Yazınında Yeni Gerçekçilik Akımı (1930-1940) ve George Orwell", *Türk Dili*, Ankara, 43 (355), 1981, 1-9
- Bloch, Ernst: "Utopia ve Madde", *Tan*, Ankara, 5, 1982, 101-103
- Orwell, George: "Bin Dokuz Yüz Seksen Dört", *Çağdaş Eleştiri*, İstanbul, 3 (2), 1984, 36-38
- Sturua, Melor: "George Orwell'in Kehaneti Nerede ve Nasıl Gerçekleşiyor? [Bin Dokuzyüz Seksen Dört Adlı Romanı Üzerine]", *Yarın*, Ankara, 36, 1984, 4-6
- Ağaoğulları, Mehmet Ali: "Klasik Ütopyalar: Özgürlükten Despotizme", *Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yıllığı*, Ankara, 8, 1983-1985, 23-41
- Belge, Murat: "'1984' Yazarı George Orwell", *Milliyet Sanat*, İstanbul, 87, 1984, 18
- Perinçek, Doğu: "Havemann'da Ekolojik Kriz ve Ütopya", *İktisat*, İstanbul, 253, 1985, 8-22
- İpşiroğlu, Zehra: "'Yalnız Adam' Thomas More", *Çağdaş Eleştiri*, İstanbul, 4 (2), 1985, 58
- Barlas, Orhan: "'Anti-Ütopya' '84' Adlı Film Üzerine", *Varlık*, İstanbul, 52 (933), 1985, 24-25
- Urgan, Mina: "'Ütopya' Üzerine [Anıları ve Çeşitli Konulardaki Görüşleri Hakkında Bir Konuşma]", *Düşün (Bizim Belde Toplum Sanat)*, İstanbul, 13, 1985, 3-5

- Sakman, Erdoğan: "Bacon, Francis 1561-1626 İngiliz Filozof", *Bilim ve Teknik*, Ankara, 19 (219), 1986, 36
- Mumford, Lewis: "Ütopya Karşısında Venedik", Çev.: Fatma Karaören, *Defter*, İstanbul, 1, 1987, 38-48
- Özgül, Metin Kayahan: "Bir Ütopya Taslağı: Hayat-ı Muhayyel", *Türk Dünyası Araştırmaları*, İstanbul, 53, 1988, 133-160
- Somay, Bülent: "Zamyatin'in 'Biz'i Biz miyiz?", [Yevgeni Zamyatin, *Biz*, İstanbul: Ayrıntı, 1988, içinde], 5-13
- Lowy, Michael: "Marksizm ve Ütopik Görüş", Çev: Murat Paker, *Birikim*, İstanbul, 4, 1989, 13-17
- Aytaçlar, Semih: "Marksizm: 'Cognitive (Bilişsel)' ya da 'Ütopik' Talepler", *Birikim*, İstanbul, 5, 1989, 32-37
- Bezel, Nail: "Ütopyalar, Karşı Ütopyalar", *Milliyet Sanat*, İstanbul, 216, 1989, 2-7
- Negt, Oskar: "Ütopya ve Emek", *Uluslararası Dünyada Sosyalizm Konferansı (X., Yugoslavya, 21-26.10.1985)*, İstanbul, 1989, 270-292
- Köker, Eser: "Klasik Ütopyalarda Kadınların Yaşayışlarının Biçimlendirilmesi ve Ütopyacı Gelenek", *Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yıllığı*, Ankara, 1989-1990, 333-349
- Akdemir, Müslim: "Toplum Felsefesi Açısından Ütopyalar", *Yönelişler*, İstanbul, 45, 1990, 42-43
- Laçiner, Ömer: "Saygın ve Çilekeş Bir Bilgenin Eko-Sosyalist Ütopyası", *Birikim*, İstanbul, 15, 1990, 48-50
- Ağaoğlu, Adalet: "Ütopyalar: Ötekilerin Çiçekleri", *Milliyet Sanat*, İstanbul, 238, 1990, 4-6
- Küçük, Mehmet: "İdeoloji ve Ütopya Arasında: İki Farklı Siyaset", *Birikim*, İstanbul, 25, 1991, 58-64
- Soykan, Ömer Naci: "Ütopyalarda Sanat-Toplum İlişkisi", *Felsefe Dünyası*, Ankara, 1, 1991, 31-37
- Bjeduğ, Murat: "Yeniden Ütopya", *Birikim*, İstanbul, 41, 1992, 87-89

- Meriç, Cemil: "İdeoloji ve Ütopya" [*Sosyoloji Notları*, 1968-69 Ders Yılı, İstanbul: İletişim, 1993, içinde], 205-210
- Meriç, Cemil: "Ütopya ve Ütopycılar" [*Sosyoloji Notları*, 1968-69 Ders Yılı, İstanbul: İletişim, 1993, içinde], 210-215
- Ziyalan, Mustafa: "Ütopya Ötesi: Hipertekst", *Varlık*, İstanbul, 59 (1028), 1993, 12-13
- Baş, İ. Melih: "Boris Frankel Tarafından Yazılan ve Kamil Durand Tarafından Çevrilen 'Sanayi Sonrası Ütopycalar' Adlı Eseri Üzerine", *Denetim*, Ankara, 8 (79), 1993, 40
- Kaynarıdağ, Arslan: "Türk Yazın ve Düşünce Tarihinde Ütopya", *Varlık*, İstanbul, 59 (1025), 1993, 12-13
- Oskay, Ünsal: "Ütopyan Düşünce ve Distopian Düşünce ya da Batılılaşmanın Yolunun Açıldığı Toplumlarla Açılmadığı 'Doğulu' Toplumlar", *Varlık*, İstanbul, 59 (1025), 1993, 6-8
- Lapouge, Gilles: "Ütopya ve Olanaksızın Kaygan Yeri", Çev: Filiz Nayır Deniztekin, *Varlık*, İstanbul, 59 (1025), 1993, 2-5
- Desroche, Henri: "Ütopycalar Geçidi", *Varlık*, İstanbul, 59 (1025), 1993, 14-18
- Stelo, Ignacio-Gül Işık Neyire: "Yeni Dünya Düzen(sizliği) ve Kültür: İspanyol Siyaset Bilimcisi Ignacio Stelo: 'Günümüzde Aydınım İşlevi Ütopya Kuruculuđu Değil Felaket Tellallığıdır' [Söyleşi]", *Milliyet Sanat*, İstanbul, 306, 1993, 16-18
- Uçarol, Tuncer: "Ütopyanın Merdivenleri", *Varlık*, İstanbul, 59 (1029), 1993, 47-49
- Bezel, Nail: "Ütopycalarda ve Karşı Ütopycalarda Aklın ve İnsanın Durumu ve Kapsamı", *Varlık*, İstanbul, 59 (1026), 1993, 17-23
- Halman, Talat: "Balık İzlerinin Sesi ya da Ütopya'nın Sonu", *Varlık*, İstanbul, 59 (1026), 1993, 28-29
- Tanyeli, Uđur: "Zihinsel Yapımız Ütopycaya Kapalı mı?", *İstanbul 5*, İstanbul, 1993, 22-27
- Ay, Taner: "Ütopya ve Biz 97'liler", *Varlık*, İstanbul, 1026, 1993, 30-31

- Yıldırım, Cemal: "Francis Bacon (1561-1626)", *Bilim ve Teknik*, Ankara, 321, 1994, 82-83
- Usta, Sadık: "Yeni Dünya'nın Ütopyacı Komünleri", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 1, 1994, 10-11
- Ergin, Şenel: "Kadının Ütopyasızlığı Üzerine", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 1, 1994, 25
- Usta, Sadık: "Amana Komünü", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 2, 1994, 27-28
- Örs, Yaman: "Bilim, Felsefe ve Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 2, 1994, 10-11
- Soner, Işık: "Erkek Ütopyalarında Kadının Adı Yok", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 3, 1994, 24-26
- Usta, Sadık: "Robert Owen ve New Harmony Komünü", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 4, 1994, 20-22
- Aydın, Erdem: "Utopia Ülkesinde Sağlık Kavram ve Hizmetleri", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 4, 1994, 22-23
- Kuruca, Osman Bilge: "Asimov'un 'Robotlar'ı ve Kapitalist Ütopyanın Sınırlılığı", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 4, 1994, 29
- Ergin, Şenel: "Kadının Ütopyasızlığı Üzerine-2", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 4, 1994, 28-29
- Usta, Sadık: "Ütopyalar: Cabet ve İnkarya Yolcuları", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 7, 1994, 19
- Çüçen, A. Kadir: "Modern Bilimin Öncüleri Francis Bacon (1561-1626)", *Felsefe Dünyası*, Ankara, 1995, 50-55
- Usta, Sadık: "William Morris'in Düş Ülkesi", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 9, 1995, 24-26
- Ergin, Şenel: "Yerli Ütopya ve Ütopyacılar", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 15, 1995, 34-36
- Soner, Işık: "Kadın Ütopyaları", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 16, 1995, 36-41
- Ergin, Şenel: "Kadın Ütopyalarında Ufuk Dışı Alanın Önemi", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 17, 1995, 51-53
- Akatlı, Füsun: "Ütopyanın Çevresinde", *Varlık*, İstanbul, 62 (1051), 1995, 22-23

- Ceyhan, Erdal: "Eğitim ve Ütopya", *Çağdaş Eğitim*, Ankara, 20 (215), 1995, 4-7
- Örs, Yaman: "Evrım, Ereksellik ve Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 17, 1995, 44-46
- Günyol, Vedat: "Güneş Ülkesi-Önsöz" [Campanella, *Güneş Ülkesi*, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1996, içinde], 7-14
- Ergin, Şenel: "Kadın Ütopyalarında Ufuk Dışı Alanın Önemi-2", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 19, 1996, 30-32
- Ergin, Şenel: "Piercy'nin Ütopyası", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 21, 1996, 23-25
- Şenel, Adam: "Ütopya-Bilimkurgu Yapışık İkizleri", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 28, 1996, 8-10
- Tümer, Gürhan: "Ütopya ve Gerçek", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 30, 1996, 37-39
- Meyerson, Martin: "Ütopya Gelenekleri ve Kentlerin Planlaması", Çev: Yurdanur Salman, *Cogito*, İstanbul, 8, 1996, 113-124
- Argın, Şükrü: "Nostalji ile Ütopya Arasında", *Birikim*, İstanbul, 82, 1996, 21-24
- Demir, Osman-Sururi Aktaş: "Francis Bacon", *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ankara, 19, 1997
- Kuruca, Osman Bilge: "Ursula K.Leguın'de Bilimkurgu ve Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 31, 1997, 52-55
- Tümer, Gürhan: "Kent Ütopyaları", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 37, 1997, 28-32
- Türküzü, Erdem: "Charlotte Perkins Gilman'dan Feminist Bir Ütopya: Herland", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 38, 1997, 39-40
- Tümer, Gürhan: "Öteki Dünyaya Gidip Gelme Ütopyaları", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 41, 1997, 14-18
- Anonim: "Bir Berduşun Ütopyası: Yüce Akide Şekeri Dağları", Çev: Bülent Somay, *Cogito*, İstanbul, 12, 1997, 9-10
- Suits, Bernard: "Çekirge Bir Ütopya Tablosu Çizerek Muammaları Çözer", Çev: Süha Setabibođlu, *Cogito*, İstanbul, 12, 1997, 121-131
- Akdemir, Müslim: "Ütopyalarda Toplumsal Mutluluk ve Özgürlük Sorunu", *Felsefe Dünyası*, Ankara, 23, 1997, 179-186

- Kanar, Ercan: "İnsan Hakları, Hukuk, Ütopya ve Sol", *İnsan Hakları Yazıları*, İstanbul, 1. Özel Sayı, 1998, 94-101
- Bammer, Angelika: "Geleceği Yeniden Yazmak: 1970'li Yılların Feminizminde Ütopyacı İtki", Çev: Yurdanur Salman, *Cogito*, İstanbul, 14, 1998, 131-146
- Köktürk, Milay: "Korku Ütopyaları ve Demokrasi", *Türk Yurdu*, İstanbul, 18 (118), 1998
- Tümer, Gürhan: "Sovyet Birliğinde Ütopya ve Mimarlık (1917-1932)", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 43, 1998, 48-55
- Tümer, Gürhan: "Marksizm, Sovyetler ve Ütopya Üzerine", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 46, 1998, 54-57
- Tümer, Gürhan: "Manastır ve Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 47, 1998, 42-46
- Tümer, Gürhan: "Ay Gerçekleri, Ay Ütopyaları", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 53, 1998, 46-52
- Aktay, Yasin: "Deconstructing Time/Space For Reconstructing Drama and Dream VS Utopia and Heterotopia", *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Konya, 1 (1), 1999, 121-132
- Goodwin, Barbara: "Liberallere Karşı Ütopya Düşüncesi", Çev: Engin Yıldırım, *Bilgi-Sosyal Bilimler Dergisi*, Sakarya Üniversitesi, 1 (1), 1999, 115-134
- Sancar, Nuray: "Kadın, Ütopya", *Evrensel Kültür*, İstanbul, 87, 1999, 7-10
- Aktan, Coşkun Can: "Mazdekizm, More Ütopyası, Babeuf Trajedisi ve Zadruga Faciası", *Yeni Türkiye*, Ankara, 5 (26, Özel Sayı), 1999, 17-20
- Bensman, Marilyn: "Ütopya Peşinde Frances Wright", Çev: Gamze Deniz, *Evrensel Kültür*, İstanbul, 90, 1999, 14-16
- Usta, Sadık: "68 Yıl Önce Yazılmış Bir Genetik Anti-Ütopya: Huxley'in 'Yeni Güzel Dünya'sı'", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 74, 2000, 28-29
- Yalçınkaya, Ayhan: "Ütopya ve Ütopyacılığın Anlamı", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 79, 2000, 36-46
- Akçay, Ahmet Sait: "Robinsonad mı, Yakzanad mı?", *Parşömen*, İstanbul, 2, 2000
- Ege, Sema E: "Aldous Huxley ve Çelişkiler", *Ankara Üniversitesi DTC Fakültesi Dergisi*, Ankara, 40 (3-4), 2000, 137-148

- Kafala, Todor: “Ütopya ile Fütüroloji Arasında Baudrillard”, *Virgül*, İstanbul, 36, 2000, 16-19
- Oskay, Ünsal: “Ütopyan Düşünce ile Distopian Düşünce” [*Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*, İstanbul: YKY, 2001, içinde], 228-237
- “Ernst Bloch, Theodor W. Adorno, Horst Krüger [arasında bir tartışma]: Ütopik Özlemin Çelişkileri Üzerine: Bir Şeyler Eksik”, Çev.: Hakkı Hünler, *Defter*, İstanbul, 42, 2001, 151-168
- Yalçınkaya, Ayhan: “Ütopyanın Tarihi ve Kaynakları”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 81, 2001, 58-65
- Gündoğan, Fatma: “Çatalhöyük'ten Ütopyalara Kentler, İnsanlar ve Meydanlar”, *Egemimarlık*, İzmir, 11 (37), 2001, 32-35
- Bayraktar, Ulaş: “Illich'in Ütopyası”, *Virgül*, İstanbul, 40, 2001, 20-23
- Türkeş, Ömer: “‘Osmanlı Romanı’ ‘Aşk ve Cinsellik Ütopyası’”, *Tarih ve Toplum*, İstanbul, 35 (208), 2001, 262-271
- İçen, Hüseyin: “Bernard Shaw'un Ütopyası: Methuselah'ya Dönüş [Bernard Shaw'un Methuselah'ya Dönüş Adlı Eseri Üzerine]”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 85, 2001, 74-77
- Arıtan, Özlem: “Rus Modernleşmesi, Mekan ve Edebiyat. Dostoyevski: 'Yeraltından Notlar', Zamyatin: 'Biz'”, *Arredamento Mimarlık*, İstanbul, 140, 2001, 110-119
- Mahsereci, Nalan: “Yayın Dünyası, Türkçe'deki Ütopyalar”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 79, 2001, 84-86
- “Bülent Somay ile Edebiyat ve Ütopya Üzerine Söyleşi”, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001, 5
- Akal, Cemal Bali: “Spinoza ve Ütopyanın Sonu”, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001
- Sevinç, Akın: “Ütopyalar Üzerine Düş(ün)mek”, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001
- Akçay, Ahmet Sait: “Doğunun Ütopyası; Bireyin Ütopyası”, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001
- Güneş, Aslı: “Ütopyasız Bir Gelecekte Özgürlük Ütopyası”, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001

- Özdek, Almıla: Sineklerin Tanrısı; Ütopya Kavramının Yıkılışı ve Postmodern Çağ, *Parşömen*, İstanbul, 2 (3), 2001
- “Latent Utopias, Belirtisiz Ütopyalar”, Çev.: Burçak Özlüdü, *Arredamento Mimarlık*, 152, 2002, 98-101
- Günyol, Vedat: “Campanella'nın ‘Güneş Ülkesi’ ‘Doğacak Yeni Sabahların Çan Sesiylim’”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 92, 2002, 36-37
- Kumar, Krishan: “Sosyalizmin Sonu mu? Ütopyanın Sonu mu? Tarihin Sonu mu?”, Çev.: Özge Dönmez, *Doğu Batı*, Ankara, 5 (19), 2002, 105-121
- Erdemli, Atilla: “Thomas Morus'un 'Ütopia'sı 'Bakın Böyle Bir Yaşam da Var’”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 92, 2002, 34-36
- Aydın, Hasan: “El Medine el-Fazıla ve Farabi'nin Ütopyası”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 92, 2002, 27-28
- Akatlı, Füsün: “Ütopyalar İyidir!”, *Varlık*, İstanbul, 69 (1134), 2002, 22-23
- Şatıroğlu, Ayşen: “‘Marco Polo'nun Gezileri’ Bir Ütopya Olarak Okunabilir mi?”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 3. Dizi-6. Sayı, 2003, 29-45
- Akkoyunlu, Ertan Kıvılcım: “Kentın Tükenişı ve Ütopyalar”, *Amme İdaresi*, Ankara, 36 (2), 2003, 143-165
- Gedizlioğlu, Levent: “Yeni Dünya Düzeninde Ütopya Kurulabilir mi?”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 110, 2003, 58-59
- Bayındır, Evrim: “Doç.Dr.Üstün Alsaç ile Söyleşi: Cennet Tasarımından 20. Yüzyıla Mimarlık ve Kent Ütopyaları”, *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 111, 2003, 52-55
- Adorno, Theodor W.: “Huxley ve Ütopya” [*Edebiyat Yazıları*, Çev.: Orhan Koçak-Sabir Yücesoy, İstanbul: Metis, 2004, içinde], 80-109
- Günay, Mustafa: “Barış Bir Ütopya Mıdır?”, *Kaygı*, Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi, Bursa, 3, 2004, 65-72
- Çalışkan, Onur: “Ütopya”, *Kaygı*, Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi, Bursa, 3, 2004, 111-117
- Yunusoğlu, Kudret Nezir: “Ursula le Guin'in Mülksüzlerinde Ütopyanın Değişen Yüzü”, *Litera*, İstanbul, 16, 2004, 169-181

- Helvacıoğlu, Ender: "Eski Doğuda Ütopya Bir Ütopya mı?", *Bilim ve Gelecek*, İstanbul, 5, 2004, 14-21
- Küçükaydın, Demir: "Doğu Toplumlari ve Ütopya", *Bilim ve Gelecek*, İstanbul, 5, 2004, 22-25
- Akçay, Ahmet Sait: "Doğunun Ütopyası Bireyin Ütopyası", *Bilim ve Gelecek*, İstanbul, 5, 2004, 42-48
- Turan, Güven: "Yok Ülkeler...Düş Ülkeler", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 63-65
- Demiralp, Oğuz: "Yok Böyle Bir Ülke", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 66-67
- Çiçekođlu, Feride: "Ütopya ve Distopya İmgeleri: Denizden Hiperuzaya", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 68-76
- Kılıç, Engin: "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Edebi Ütopyalara Bir Bakış", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 73-87
- Sevinç, Akın: "Keşke Takımadaları", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 88-90
- Sargent, Lyman Tower: "Ütopya Gelenekleri, İzlekler ve Varyasyonlar", Çev.: Mehmet H. Doğan, *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 91-100
- Clay, Gregory-Lyman Tower Sargent: "Ütopyanın Sınırlarında: Hicivler ve Robinsonadlar", *Kitap-lık*, İstanbul, 76, 2004, 101-104
- Coşkun, İsmail: "Şimdinin Eleştirisi: Thomas More ve Bir İmkan/Öneri Olarak Ütopyalar", *Hece*, Ankara, 90, 2004, 209-216
- Uhri, Ahmet: "Peki Ama Nerede Bu Atlantis?", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 115, 2004, 14-17
- İçen, Hüseyin: "Yazın Türü Olarak Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 116, 2004, 31-33
- Usta, Sadık: "Thomas More ve Ütopya'nın Tarihsel Rolü", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 122, 2004, 68-71
- Usta, Sadık: "Babeuf ve Ütopya", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 124, 2004, 28-33
- Coşkun, İsmail: "Ütopya ve Kent", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 3. Dizi- 9. Sayı, 2004, 185-193

Kuruca, Osman Bilge: "Son Ütopyacı Jules Verne", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 129, 2005, 11-19

Usta, Sadık: "Jules Verne'in Beslendiği Kaynaklardan Biri Olarak Lukianos", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 129, 2005, 36-41

C. Tezler

Etiman, Günay: "About a Land of Happiness: More's Utopia", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (?), Lisans Tezi, 1962, 50s.

Göksu, Sadık: "Thomas More'un Ütopik Sosyalizmi ve Platon'un Devlet Öğretisi ile Bir Karşılaştırma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1963, 34 s.

Öztürk, Vedat: "Thomas Morus'un Ütopia'sı ile Thomas Campanella'nın Civitas Solis'i Arasında Bir Karşılaştırma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1965, 82 s.

Barışkan, Yılmaz: "Belli Başlı Reneissance Utopialarında Özgürlük Sorunu (Utopia, Güneş Ülkesi, Yeni Atlantis)", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1967, 39 s.

Bakan, Muhittin: "T. More ile J.J. Rousseau'da Yasalar Sorunu", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1967, 36 s.

Cansel, Yavuz: "T. Morus'un ve T. Campanella'da Devlet", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Lisans Tezi, 1968, 26 s.

Karanfil, Selma: "Renaissance Ütopyaları ve Hoşgörü", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1969, 41 s.

Arslan, Gül: "Rönesans Utopialarında Aile Problemi", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1970, 16 s.

İnsel, Sadiye: "Devlet-Utopia-Yeni Atlantis Arasında Bir Karşılaştırma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1970, 71 s.

- Kırbaş, Fatih: "Thomas Morus'un Devlet Tasarısı: Ütopya ve Dogma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1970
- Anarat, Yılmaz: "Thomas More ve Campanella'da Mülkiyet, Aile, Devlet Anlayışı", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1971, 25 s.
- Öztürk, Suriye Yaşar: "Eski ve Yeni Utopia'larda Eğitim Sorunu ile Eğitimin Kültürdeki Yeri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1971, 77 s.
- Çiçek, Semra: "Platon'un Devlet'inde Renaissance Utopia'larında Toplum Hayatı, Ahlak Anlayışı ve Eğitim Sorunu", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 45 s.
- Gürcan, Ersin: "Thomas Morus, Thomas Campanella ve Nicholai Machiavelli'nin Devlet Felsefeleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 8 s.
- Ardıç, Akup: "Thomas More'da Adalet", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 22 s.
- Arıcı, Zeki: "Renaissance Utopialarında Eğitim ve Toplumsal Yaşayış", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 18 s.
- İşler, Fehmi: "Belli Başlı Rönesans Ütopialarında Yasalar ve Özgürlük Sorunu", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 35 s.
- Özkara, Ali: "Platon-Thomas More ve Tommaso Campanella'da Devlet Felsefesi", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1972, 33 s.
- Akkaya (Önüt), Tülin: "Renaissance Ütopyaları", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1973, 23 s.
- Günayar, Çetin: "Platon, Thomas More ve Campanella'nın Devlet Felsefeleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1973, 34 s.
- Akıncı, Kadir: "Thomas Morus'ta Devlet Anlayışı", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 30 s.

- Başak, Mehmet: "Rönesans Ütopia'larından Birkaçına Genel Bir Bakış", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 29 s.
- Gökmen, İksen: "T.Campanella'nın Devlet Felsefesinde Sosyal-Siyasal-Ekonomik Sorunlar", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 12 s.
- Doğru, Hale: "Ütopya Geleneği İçinde More ile Morris A.L. Morton'dan Bir Çeviri: 'Dün Bugün Ütopya'", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Filolojisi Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 26 s
- İpek, Nilgün: "Thomas More ve Tommaso Campanella'nın Devlet Felsefeleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 16 s.
- Taka, Mehmet: "Thomas Morus, Thomas Campanella ve N. Machiavelli'nin Devlet Felsefeleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 26 s.
- Tuncay, Saadet: "Reneissance'da Ütopik Devlet Görüşleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1974, 25 s.
- Ceyhan, Zeynep: "Brave New World and 1984 as Antiutopias", İstanbul Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1975, 46 s.
- Sümbüloğlu, A. Vahap: "Thomas Morus'un Utopia'sı ile Tommaso Campanella'nın Civitas Solis'i Arasında Bir Karşılaştırma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1975, s.14
- Acar, Şerif: "N. Machiavelli, T. More, T. Campanella ve F. Bacon'ın Devlet Öğretileri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1975, 49 s.
- Borazancı, Sezer: "J. J. Rousseau'nun ve T. More'un Devlet Görüşleri", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1975, 32 s.
- İlkılıç, Nazmi: "Platon ile Renaissance Ütopiaları (T. More, T. Campanella ve F. Bacon) Arasında Bir Karşılaştırma", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1975, 30 s.
- Kayaalp, Gönül: "Campanella ve More'da 'Devlet'", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1979

- Tatlıdil, Gülay: “Thomas Morus ile Tommaso Campanella’nın Ütopik Toplum Düzenlerinin Karşılaştırılması”, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1979, 23 s.
- Akarlı, Tuna Kermen: “İnsanlığın Geleceği Konusunda Orwell’in Kaygıları Açısından Animal Farm ve 1984”, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Filolojisi, Lisans Tezi, 1981, 42 s.
- Eşsiz, Nurten: “Thomas More’un Kişiliği ile Utopia Arasındaki Çelişkiler Sorunu”, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Filolojisi Bölümü, Lisans Tezi, 1981, 35 s.
- Öztürk, R. Sibel: “Üç Rönesans Ütopyası”, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1982, 69 s.
- Uyar, Ayşe: “T. More ve J. J. Rousseau’nun Devlet Anlayışları”, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lisans Tezi, 1982, 20 s.
- Çavuşoğlu, Ali: “Johann Gottfried Schnabel’in Insel Felsenburg Adlı Romanında Ütopya”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Edebiyatı ve Dili, Doktora Tezi, 1986, 141 s.
- Akdemir, Abamüslim: “Toplum Felsefesi Açısından Ütopyalar”, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe, Yüksek Lisans Tezi, 1988, 70 s.
- Göncü, Rezzan: “The Un-Heroic Heroes of George Orwell’s Novels Burmese Days, Coming Up For Air, Nineteen Eighty Four”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1988, 69 s.
- Ok, İbrahim: “George Orwell’de Toplum Eleştirisi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, 1990, 493 s.
- Koç, Ertuğrul: “Desire/Language/Truth: A Study of Power Relations in Orwell’s Nineteen Eighty-Four”, Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1992, 87 s.
- Okay, M. Aziz: “İstanbul İçin ‘Somut Bir Ütopya Örnekleme’”, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehircilik ve Bölge Planlama, Yüksek Lisans Tezi, 1992, 149 s.

- Öztürk, Nurettin: "Çağdaş Türk Edebiyatında Ütopya", İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1992, 165 s.
- Akcan, Esra: "Utopia Topia Atopia Place-Architecture Relation in the Postmodern Condition", ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, 1992, 200 s.
- Gürkan, Özlem: "Orwell's Transformation: From Experience to Vision", ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1993, 108 s.
- Yamı, Vedat Şafak: "1984 by George Orwell From Different Aspects", Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1993, 71 s.
- Emir, Dinçer: "Die Utopischen Naturbilder in Goethes 'Wahlverwandschaften', 'Wilhelm Meister's Lehjahren' und 'Wilhelm Meister's Wanderjahren'", Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1994, 45 s.
- Karaca, Birsen: "Rus Edebiyatında Nikolay Gavriloviç Çernişevski'nin 'Şto delat' (Ne Yapmalı), Yevgeni İvanoviç Zamyatin'in 'Mıy' (Biz) ve Türk Edebiyatından Peyami Safa'nın 'Yalnızız' Adlı Eserinde Ütopya", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1994, 213 s.
- Takkaç, Mehmet: "Arnold Wasker'in Ütopik Dünyası", Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, 1994, 154 s.
- Zehir, Ece: "Education in Aldous Huxley's Novels: Brave New World Ape and Essence and Island", Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1995, 109 s.
- Canbek, Mehmet Abdullah: "İbn Tufeyl'in 'Hayy bin Yakzan' Adlı Eseri ve Ütopyalar Arasındaki Yeri", İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1996, 80 s.
- Aykutlu, Nuray: "Günümüz Mimarlığında Ütopyanın Sınırları", Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 1996, 81 s.

- Yılmaz, Mustafa İbrahim: "Amerikan Ütopyasında Kadın 1850-1915", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amerikan Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1996, 72 s.
- Uslu, Türker: "Ütopyaların Toplu Konut Tasarımına Etkisi", İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 1996, 113 s.
- Güneş, Ahmet: "La Realite et L'utopie Les Contes de Voltaire (Voltaire'in Hikayelerinde Gerçek ve Ütopya Kavramları)", Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fransız Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1997, 134 s.
- Süer, Dürrin: "Evaluation Structural System Approaches in Utopic Architectural Design", Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Doktora Tezi, 1997, 92 s.
- Geçim, Ufuk: "Von Mythologie zum Utopischen Menschenprofil im Roman 'Ein Gott der Frecheit' von Sten Nadolny (Sten Nadolny'nin 'Arsızlığın Tanrısı' Adlı Romanında Mitolojiden Ütopyaya İnsan Profili)", Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, 1998, 289 s.
- Zaman, Mehmet: "Language, Style and Society in Fiction and Non-fiction Works of Jonathan Swift and George Orwell", Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Doktora Tezi, 1998, 221 s.
- Bal, Ferhan Ata: "Modernizm İçinde De Stijl Akımının Önerdiği Ütopya ve Biçim Sorunları", Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar, Yüksek Lisans Tezi, 1998, 56 s.
- Kızıler, Funda: "Hermann Hesse'nin Boncuk Oyunu Adlı Romanındaki Ütopik Us Dünyası", Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Alman Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1998, 120 s.
- Toran, Özge: "Looking Backward 2000-1887, Men Like Goods ve Brave New World: Ütopya, Karşı Ütopya ve Marksist Eleştiri", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1998, 138 s.
- Tanrıverdi, Halime: "Aldous Huxley's 'Brave New World' and George Orwell's 'Nineteen Eighty Four': Propaganda and Force in Two Twentieth Century

- British Utopias”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1998, 52 s.
- Diker, Emine: “The Development of George Orwell’s Political Consciousness”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 1999, 68 s.
- Arslan, Ayten: “Devlet ve Utopia’da Eğitim, İstanbul Üniversitesi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe, Yüksek Lisans Tezi, 1999, 100 s.
- Kasar, Mustafa Murat: “The Lust for Absolute Power in Dark Utopias, Nineteen Eighty-Four, Brave New World and We”, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 2000, 81 s.
- Ertan, Kuvılcım: “Kentın Tükenişı ve Ütopyalar”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi, Doktora Tezi, 2000, 342 s.
- İnce, Ömer Rauf: “Totalitarizm Eleştirisi Olarak Karşı-Ütopyalar”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji, Yüksek Lisans Tezi, 2000, 89 s.
- Yalçınkaya, Ayhan: “Türk Edebiyatında Ütopik Temalar Olarak Eşitlik ve Özgürlük, Bir Karşılaştırma: 1970-1980 ve 1980-1990”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyasal Bilimler, Doktora Tezi, 2000, 445 s.
- Mencütekin, Mustafa: “Platonic Influence on Utopian Literature: Republic and T. More’s Utopia (16th cen.), J.Swift’s Gulliver’s Travels (Book IV) (18th cen.), A.Huxley’s Brave New World (early 20th cen.)”, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 2000, 105 s.
- Öztürk, Faruk: “Ütopyalarda Eğitim Sorunsalının Karşılaştırılmalı Bir İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim ve Öğretim, Doktora Tezi, 2001, 303 s.
- Öztürk, Figen Seyhan: “George Orwell’in Hayvan Çiftliği Eserinde Metin Bağlam İlişkisi”, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 2001, 130 s.
- Kanat, Atilla: “Ütopyalarda Devlet ve İnsan Hakları Problemine Bakış”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe, Yüksek Lisans Tezi, 2001, 294 s.

- Halaç, Halit: “Hayal/et Ülke/li/ler”, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans, 2001, 156 s.
- Kömürcü, Ragıp Ruşen: “Les Perspectives Critiques de La Mondialisation: S’agit-il D’une Recherche de L’utopie (Küreselleşmeye Eleştirel Bakış: Bir Ütopya Arayışı Olabilir mi?)”, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler, Yüksek Lisans Tezi, 2001, 137 s.
- Civelekoğlu, Funda: “The Dystopia From Female and Male Points of View: The Handmaid’s Tale and A Clockwork Orange”, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 2002, 113 s.
- Tuna, Zeynep: “Reading Manfredo Tafuri: Architecture and Utopia-design and Capitalist Development”, ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 2002, 153 s.
- Kurbak, Ebru: “Fiziksel Dünyanın Simülasyonu, Düşsel Bir Coğrafya ya da Yeni Bir Gerçeklik Olarak Siberuzay”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans, 2002, 53 s.
- Yalım, Evrenç: “Bilim-Kurgu Edebiyatında Ütopya ve Mimarlık İlişkisi”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 2002, 123 s.
- Şenel, Aşlıhan: “Yaratıcı Metropol: Düzen ve Düzensizliğin Sınırında”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 2002, 85 s.
- Ergenç, Erdinç: “21.Yüzyılın Ütopyası: Çokkültürlülük”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik, Yüksek Lisans Tezi, 2002, 91 s.
- Başlık, Seher: “Teknolojik Gelişme ve Kentlerin Tasarımı”, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehircilik ve Bölge Planlama, Yüksek Lisans, 2003, 102 s.
- Asma, Emel Aycan: “Satire Aldous Huxley’s Brave New World and Island”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Yüksek Lisans Tezi, 2003, 88 s.
- Koçak, Dilek Özhan: “Bir Toplum Eleştirisi Olarak Bilimkurgu Edebiyatında Karşı-Ütopyalar: Biz, Yeni Cesur Dünya, Bindokuzyüzsendört”, Marmara

- Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri, Yüksek Lisans Tezi, 2003, 168 s.
- Temizarabacı, Yasemin: "Klasik ve Modern Ütopyalarda Toplumsal Cinsiyet", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın Çalışmaları, Yüksek Lisans Tezi, 2004, 119 s.
- Babaoğlu, Fatih: "Bilim Kurgu Sinemasının Mimari Ütopya Kavramı Bağlamında Bir Temsiliyet Aracı Olarak Kullanılması", İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, 2004, 96 s.
- Malkoç, Enver Sinan: "Modern Dönem Ütopyalarında Dirijizm ve Disiplin", Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji, Yüksek Lisans Tezi, 2004
- Karahan, Celal: "Ütopya ve Güneş Ülkesi Özet ve Karşılaştırması", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Lisans Tezi, [t.y.]
- Tokay, İnci: "Aldous Huxley as a Social Critic", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Filolojisi Bölümü, Lisans Tezi, [t.y.], 38 s.
- Ceyhan, Zeynep: "Brave New World and 1984 as Antiutopias", İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Lisans Tezi [t.y.], 46 s.

Kaynakça

- Adorno, Theodor W.: *Edebiyat Yazıları*, Çev.: Orhan Koçak-Sabir Yücesoy, İstanbul: Metis, 2004
- Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yıllığı*, Ankara, 1983 –1985
- Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yıllığı*, Ankara, 1989-1990
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan: *Fındıkoğlu Bibliyografyası: 1918-1958*, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat ve İktisadiyat Enstitüsü, [t.y.]
- Bilim ve Gelecek Dergisi*, *Doğu Ütopyaları Özel Sayısı*, 5, İstanbul, 2004
- Campanella: *Güneş Ülkesi*, Çev.: Vedat Günyol, İstanbul: Sosyal Yayınlar, 1996
- Cumhuriyet Dönemi Makaleler Bibliyografyası (1923-1999)*, Ankara: Milli Kütüphane Yayınları
- Cumhuriyet Dönemi Türkiye Bibliyografyası (1923-1999)*, Ankara: Milli Kütüphane Yayınları

- Eflatun, *Devlet*, Çev.: Sabahattin Eyüboğlu-M.Ali Cimcoz, İş Bankası Kültür Yayınları, 1962
- Kıtap-ık Dergisi, Ütopya Özel Sayısı*, 76, İstanbul, 2004
- Klasikler Bibliyografyası 1940-1966*, Hazırlayanlar: 1940-1950 Devresi: Adnan Ötüken, 1951-1966 Devresi: Milli Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü Mensupları, Ankara: Milli Kütüphane Yayınları, 1967
- Mahsereci, Nalan: "Yayın Dünyası, Türkçe'deki Ütopyalar", *Bilim ve Ütopya*, İstanbul, 79, 2001, 84-86
- Meriç, Cemil: *Sosyoloji Notları*, İstanbul:İletişim, 1993
- Oskay, Ünsal: *Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*, İstanbul: YKY, 2001
- Özege, Seyfettin: *Eski Harfli Türkçe Basma Eserler Bibliyografyası*, İstanbul: Fatih Matbaası, 1971
- Parşömen Kültür ve Edebiyat Dergisi, Edebiyat ve Ütopya Özel Sayısı*, 3, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2001
- Tezcan, Mahmut: *Türk Sosyoloji Bibliyografyası (1928-1968)*, Ankara: Başnur Matbaası, 1969.
- Tuna, Korkut-İsmail Coşkun-Hayati Tüfekçiođlu: *Türkiye'de Sosyoloji'nin 75. Yılı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, 1989
- TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi Sosyal Bilimler Veri Tabanı*:
<http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvf/sbv/>
- Zamyatin, Yevgeni: *Biz*, Çev.: Bülent Somay, İstanbul: Ayrıntı, 1988

ABSTRACT

"Utopia" in Turkish Thought: A Bibliographical Study

This is a bibliographical study which focuses on the theme of utopia. This study which is organized as chronological consists of books, articles and thesis that has been written about utopia and utopianism in Turkey, Republican period. In this study it has been attempted to determine which disciplines interested in which period and which aspects of this theme.

We can say that literature with regard to utopia and distopia which has been called as modern utopia, has begun to appear after 1960s, especially in fields of literature, philosophy and architecture, in our country.